

PIISKOPPIDE KARJASEKIRI

usupuhastuspühaks ehk reformatsiooni aastapäevaks

31. oktoobril 2024

Valvake, seiske usus, olge mehised, saage tugevaks!
Kõik teie teod sündigu armastuses!
1Kr 16:13–14

1 862. aastal püstitas Venemaa luterliku kiriku konsistooriumi president, Keila ja Kumna mõisa omanik, kindraladjutant parun Georg Meyendorff Keila kirikumõisast kiviviske kaugusele oma mõisa maale Martin Lutheri monumendi.

E rakordne oli kuju puhul seegi, et selle malmist aluse neljast küljest kolmele oli kullatud tähtedega valatud eestikeelne tekst. Martin Lutheri kujust sai esimene eestikeelse tekstiga monument kogu tollase Vene tsaaririigi territooriumil ja selle impeeriumi osaks oleval Eestimaal. Kuju aluse lõunaküljel seisis piiblisalm: „Valvake, seiske usus, olge mehised, saage tugevaks. Kõik teie asjad sündigu armastuses.“ 1Kr XVI, 13 ja 14. Idaküljel oli teine piiblisalm: „Sest teie olete armust päästetud usu kaudu /.../ see on and Jumalalt.“ Ef II, 8. Kuju põhjaküljel olid kiriku hümniks saanud laulu esimese salmi algussõnad: „Üks kindel linn ja varjupaik on meie Jumal taevas. Ta hoiab meid kui kilp ja mõök.“

1 949. aastal võeti kuju stalinliku okupatsioonivõimu korraldusel maha ja purustati. Täpselt viis aastat tagasi, 70 aastat pärast monumendi purustamist, 2019. aastal kogudustele saadetud peapiiskopi usupuhastuspüha karjasekirjas seisis üleskutse: „Et väarikalt meenutada reformatsiooni eesmärki – suunata kirik ja kristlik elu tagasi Kristuse vundamendile – oleme võtnud nõuks taastada reformatsiooni ideede Eesti- ja Liivimaale jõudmise 500. aastapäevaks ajaloolise Martin Lutheri kuju Keila lähistel. Ühendagem selleks oma jõud kindlas veendumuses ja usus, et meie usu ainus puhastaja ja uuendaja ning kristliku elu ainus alus ja vundament on Issand Jeesus Kristus!“

K äesoleval aastal möödub reformatsiooni ideede Eesti- ja Liivimaale jõudmisest 500 aastat. Kuju pole me suutnud erinevatel põhjustel taastada, kuigi korjandusest kogutud seeme on ootamas tööde algust. Võime oma suutmatuse ajada pandeemia süüks või tuua vabanduseks Venemaa agressiooni Ukrainas. Fakt on see, et monument on endiselt taastamata.

K üllap nõustuvad kõik, et tegelikult on ühest kujust olulisem, et võime viis sajandit pärast reformatsiooni algust kuulutada Jumala sõna vaba rahvana vabal maal oma emakeeles. Tänu reformatsioonile on meil vabadus ja oskus kõneleda Jumalaga oma keeles. Vähemalt saavutasime selle oskuse varem, kui see ehk muidu oleks juhtunud.

K ui õpiksime paremini kõnelema lisaks emakeelele ka universaalselt mõistetavas armastuse keeles, ei oleks vaja püstitada ega taaspüstitada enam ühtegi maist monumenti. Armastusele püstitatud monument, mille aluskiviks on usk Jeesusesse Kristusesse, on purustamatu ja igavene.

S eepärast soovimegi Eestimaa kogudustele õnnistatud usupuhastuspüha apostel Pauluse sõnadega korintlastele: „Kõik teie teod sündigu armastuses!“ (1Kr 16:14)

+ *Urmas Viilma*
Urmas Viilma
peapiiskop

+ *Ove Sander*
Ove Sander
piiskop

+ *Anti Toplaan*
Anti Toplaan
piiskop

+ *Marko Tiitus*
Marko Tiitus
piiskop